

La ràdio en català funciona.

Silenci, la ràdio parla

La tasca que en el camp de la normalització lingüística realitzen les emissores de ràdio posa aquests mitjans en el primer pla de l'actualitat i la comunicació. Canal 9, Ràdio 4 i Catalunya Ràdio són tres bons exemples d'aquesta realitat.

Ah! ¡I també farem una ràdio! Aquesta és l'expressió que —diuen que diuen els alts càrrecs de les administracions autonòmiques quan plantejen la creació d'uns mitjans de comunicació propis. Pensen primer en la televisió i *de torna* en la ràdio. A mig termini s'adonen, però, que la ràdio assoleix una constant de comunicació que resulta vital per l'època en què vivim.

¡Caram! *diuen que diuen els factòtums* de la cosa pública, ¡això de la ràdio funciona! i és que si es fa amb grapa, l'audiència respon. Aquest és el cas

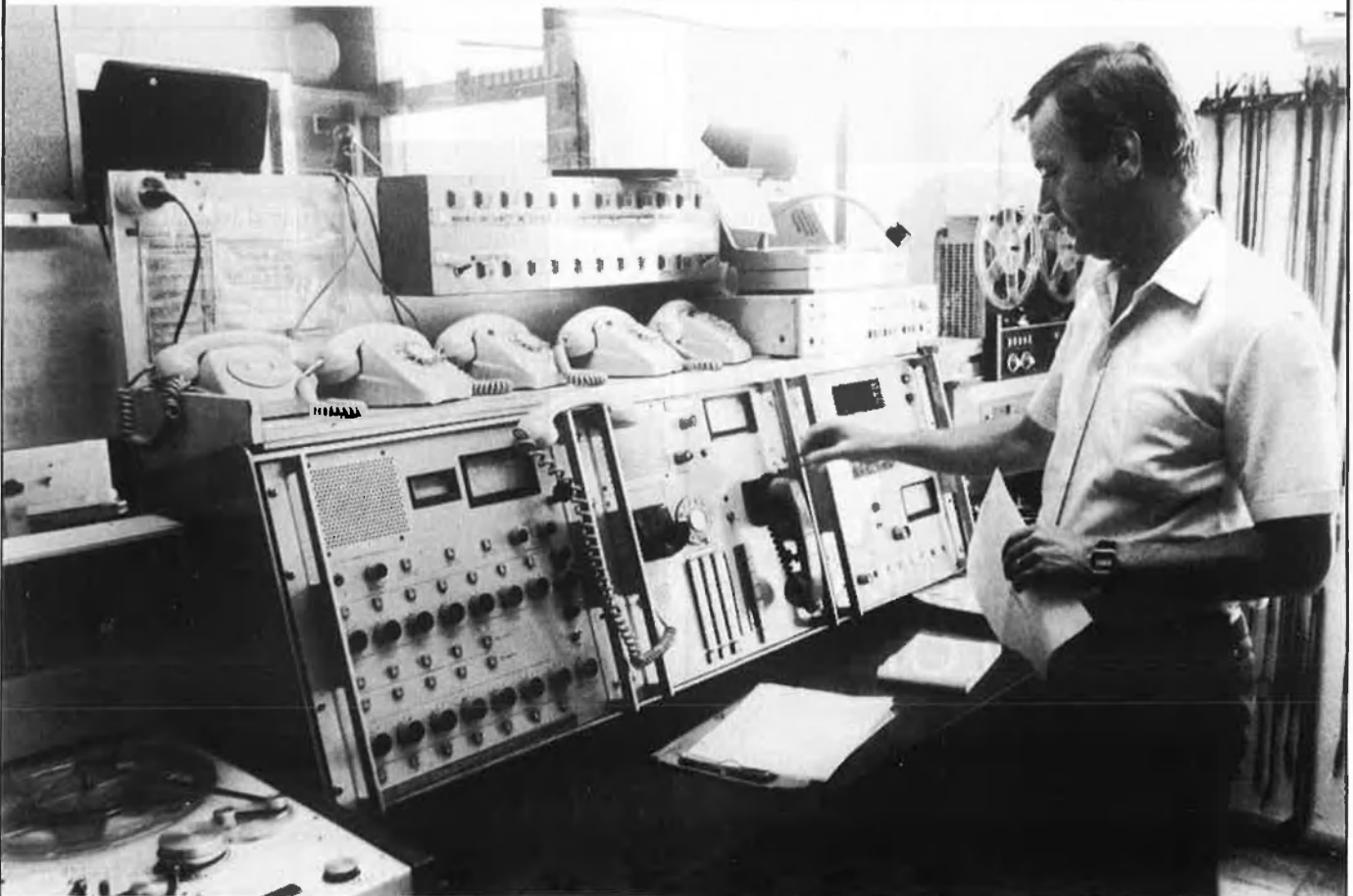
de Catalunya Ràdio i les intencions del recent Canal 9 de ràdio. I és clar, si els de les administracions autonòmiques apreten, els de la central no queden enrera. *¿Que fem? diuen que diuen* i acorden recomposar Ràdio 4 per menjar-se el mercat.

El resultat d'aquest recel entre les administracions és, d'entrada, totalment positiu. Ara ja podem dir que el nivell tecnològic, el de la creativitat i el de la professionalitat de la ràdio en català són del tot competitius. Comença a dibuixar-se un nou model de fer ràdio

i això és fonamental per aconseguir adeptes en el gran fragment de la població que mai havia escoltat res en aquesta llengua.

RÀDIO 4: ¡POTSER ARA!

Ningú no sabia fins ara la funció de les Ràdio 4 arreu de l'estat. Aquest setmanari ja ha denunciat altres vegades la disfunció de Ràdio 4 al País Valencià. El passat 2 d'octubre, l'emissora valenciana canvia de llengua totalment i amplia la progra-

La creativitat, la professionalitat i el nivell tecnològic de la ràdio en català són del tot competitius.

mació a 24 hores i s'espera que canvien els seus directius. A Catalunya i les Illes passen coses semblants, arriben noves perspectives i propostes per a les tres.

El català sempre com a norma i amb un fet important: l'emissió conjunta d'espais per les tres emissores que si més no, donen un sentit pràctic a la realitat socio-lingüística territorial encara que no se la creguin del tot. RTVE és l'únic ens que amb la llei a la mà pot realitzar aquestes emissions conjuntes i encara que tard cal aplaudir la seva decisió.

Per primera vegada han enfocat l'oferta de les Ràdio 4 amb una perspectiva clara i concreta. L'aparell de la ràdio estatal és un engranatge difícil de moure per la seva complexitat i massa sovint s'hi han enquistat les consignes de «l'anar fent» i del «qui dies passa anys empeny» cosa que en la ràdio, que ha de ser dinàmica i puntual, és sempre un perill de mort. En aquesta situació estaven molts professionals que van viure amb esperança el començament de Ràdio 4 a Catalunya l'any 1976. La manca d'una direcció sòlida amb cri-

teris i la inexistència dels mínims recursos els havia fet perdre les il·lusions. La situació ha canviat amb l'increment dels punts d'emissió, l'ampliació de potències i sobretot amb el llançament d'una programació que és força ambiciosa.

La reestructuració ha representat la pèrdua de les emissores de l'anomenada Ràdio-Cadena Española —RCE— que era el canal més localista de RNE. Les seves freqüències de la FM les ha ocupat Ràdio 4 per arribar a més llocs o bé han servit per vestir una nova proposta amb el nom de Ràdio 5. A principis d'any els antics treballadors de RCE van protagonitzar enfrontaments amb la direcció de RTVE perquè podien perdre el lloc de treball. A Tarragona i Tàrrrega es van viure moments d'alta conflictivitat laboral perquè a més no acabaven d'entendre el canvi de les emissions locals per una programació de Ràdio 4 que venia feta totalment des de Barcelona. La direcció va resoldre el conflicte distribuint els treballadors entre les diferents Ràdio 5 i Ràdio 1.

Tot i la nova potenciació, Ràdio 4 encara té nombroses zones fosques. A Manresa, per exemple, els mitjans escrits ja ho han denunciat i a les Illes o al País Valencià hi ha moltes comarques que mai no han escoltat les seves emissions.

D'altra banda, Ràdio 1 també ha ocupat la FM amb algunes freqüències que va deixar RCE i en aquest cas la llengua no n'ha sortit beneficiada. La FM guanya oïents a l'ona mitjana (OM), està de moda, i la direcció de RTVE que ho sap, no vol perdre passa. Quan l'OM està tancada per prescripció internacional i ningú no pot accedir-hi amb noves ràdios, el fet d'ocupar la banda de la FM amb el canal més espanyol de la ràdio pública estatal es pot interpretar com un intent per envair una FM decantada cap a les alternatives que en diuen a Madrid: de la «periferia»

No cal creure que les emissions conjuntes de Catalunya, Illes i el País Valencià i alguns programes en català de Ràdio 1 i Ràdio 5 són una operació de maquillatge. Cal creure que hi ha una

SALA D'EXPOSICIONS DE LA FUNDACIÓ CAIXA DE PENSIONS
CARRER CORREUS, 3 - 46002 VALENCIA - TEL 351 14 35

LA LITERATURA EN COLORS

15 Desembre - 7 Gener

Laborables d'11 a 14 i de 17 a 21
Festius d'11 a 14 Dilluns matí, tancat

FUNDACIÓ CAIXA DE PENSIONS

L'ECLÈCTICA

LLUÏSA,
MALGRAT TOT

JOAN VILA I VILA

L'ECLÈCTICA

COL·LECCIÓ BROMERA

El retrat d'una persona a la recerca
de la seua identitat sexual

Edicions BROMERA

Rosa Solbes, Andreu Manresa i Joan Mascarel.

ferma decisió per traspuar per mitjà de la ràdio. una realitat diferenciada. De moment, però, alguns responsables de RNE a Catalunya ja diuen en privat que no arriben les partides pressupostàries que els havien promès i que el descens pot tornar ben aviat.

.....
**CATALUNYA RÀDIO:
 ¡AMUNT QUE FA PUJADA!**

Els últims estudis d'audiència han donat el número 1 en el Principat a Catalunya Ràdio, disputant el liderat amb Ràdio 1.

Catalunya Ràdio n'és un exemple, però la carrera per ser capdavanters ha provocat que alguns sectors de l'opinió pública no comparteixin els models ni les pautes a seguir per aquest mitjà de radiodifusió públic. El primer canal de les emissores de la Generalitat de Catalunya ha escalat ràpidament, fruit de la seva professionalitat i mitjans i per haver encertat les expectatives de l'oient. Alguns estaments socio-culturals no han compartit els mètodes, encara que els resultats han estat decisius. És el risc que tot mitjà públic assoleix quan pretén consolidar una alternativa diferenciada que sigui acceptada per la majoria del públic a qui serveix. La voluntat d'entesa, el diàleg i el debat permanent han d'ajudar a superar els malentesos. Els factors de correcció —si calen— han de contemplar unes fórmules que permetin avançar sense perdre res del molt que s'ha aconseguit.

Aquesta temporada Catalunya Ràdio ha iniciat en els seus espais informatius i esportius en règim de desconexió les emissions autònomes dels centres territorials de Barcelona, Tarragona, Lleida i Girona. L'emissora distribueix el senyal per mitjà d'una xarxa d'enllaços digital que, per entendre'ns, és la manera més avançada de fer-ho que hi ha en aquests moments. Fins ara els centres territorials de Girona, Lleida i Tarragona participaven als espais que fan a Barcelona. Ara tots els centres disposen d'un minutatge d'emissió autònoma per a la seva zona. L'ampliació dels temes comarcals representa un aprofitament en la línia de ràdio nacional. La centralització tan arrelada a les emissores estatals —públiques i privades— no hi cap a la ràdio pública catalana i l'inici d'aquestes emissions autònomes només ha de ser el primer pas per a reflectir la realitat d'un país que no s'acaba a Barcelona.

Cal senyalar també la lenta però progressiva implantació de Catalunya Música i de Ràdio Associació RAC, les altres dues emissores de la Corporació Catalana de Ràdio i Televisió —CCRTV—. Ara mateix moltes emissores municipals de les comarques catalanes, connecten amb la RAC quan no fan programació pròpia i aquest fet assenyalava la gran acceptació que pot aconseguir la fórmula d'aquesta emissora quan arribi arreu de Catalunya, esdeveniment molt proper.

D'altra banda la relació que Catalunya Música manté amb altres emissores internacionals que s'han especialitzat en l'anomenada «música d'autors clàssics i contemporanis» i l'acurada selecció que ofereix, l'han situada també al capdavant de la seva especificitat. A més Catalunya Música ja es pot escoltar arreu del Principat i això facilita la incorporació de l'audiència que busca aquest tipus d'ofertes. En una acció paral·lela a la de TV3, Acció Cultural del País Valencià ha iniciat gestions per rebre les emissores de la CCRTV al País Valencià i l'associació Voltor de les Illes ja fa temps que va endegar la infraestructura necessària per aconseguir aquest propòsit.

.....
**EMISSORES MUNICIPALS:
 ¿QUÈ S'HA FET D'AQUELLES FLORS?**

La definitiva regulació legal que les Corts van aprovar la legislatura passada sobre les emissores municipals a tot l'Estat, les definia com un servei públic de comunicació local que ha d'estar profundament arrelat a la realitat social de cada poble. De fet, aquesta era la formulació inicial de les Emissores Municipals de Catalunya —EMUC— quan van començar les seves emissions l'any 1979. En aquests 10 anys hem vist com algunes d'aquestes emissores seguien unes pautes comercials gens personalitzades, i com sobretot als pobles del cinturó barceloní perdien la cons-

tant de normalització lingüística que les va definir inicialment.

Sovint també aquelles emissores que conserven la seva funció d'estímul socio-cultural i dinamitzador de la vida ciutadana, han topat amb la indiferència dels Consistoris que les han condemnat a sobreviure amb mitjans precaris i pressupostos insuficients. Només la dedicació i la il·lusió dels seus col·laboradors ha permès seguir endavant. Les emissores municipals esperen el desenvolupament del projecte de llei aprovat pel Congrés per comprovar si se'ls permetrà fer publicitat i així ampliar els recursos econòmics. Aquesta és la seva reivindicació actual però si en altres temps l'organització de les EMUC era forta i compacta, últimament han aparegut esquerdes que evidencien les lluites pel control polític del moviment.

Efectivament, el dia 4 del passat més d'octubre Iniciativa per Catalunya va demanar públicament la dimissió del president d'EMUC, Casimir Boi (PSC), pel fracàs de l'organització del festival «10 anys d'Emissores Municipals». I és que tot i l'encert dels cursos de formació que EMUC ha organitzat en col·laboració amb l'INEM, no ha sabut definir encara una línia de programació vàlida per a la majoria de les emissores municipals. El rendiment polític a curt termini que han buscat els equips de govern municipal i l'excessiu control ideològic que ha volgut exercir el nucli dirigent d'EMUC, ha desnatu-

ralitzat el projecte inicial i ha dut a l'actual atzucac que viuen les emissores municipals.

Actualment entre el País Valencià, les Illes i Catalunya hi ha unes 250 emissores municipals en funcionament.

CADENA 13: ¿FASE TERMINAL?

Després de provar diferents models, la Cadena 13, l'única emissora privada que emet en català al Principat, incideix actualment en un fragment d'audiència molt jove. Han trobat una línia en la música supercomercial i l'ofereixen en català i amb un llenguatge molt actual. A més, les 16 emissores de la cadena han fet un treball informatiu a les respectives zones de cobertura que les identifiquen i arrelen als llocs d'incidència. El paper de la 13 a les comarques de Catalunya ha estat important i per exemple a Lleida és l'emissora més escoltada de la FM.

Les càrregues financeres que la cadena arrossega després de 5 anys de canvis i reestructuracions sembla que els ha dut a una situació difícil i gairebé insostenible, sobretot pel que fa a l'emissora central de Barcelona.

Alguns diaris ja han apuntat la possibilitat que alguna xarxa de la radiodifusió privada estatal faci pròximament una OPA a la 13. D'altres diuen que serà la CCRTV qui finalment l'absorbirà, per a crear un nou canal informatiu.

Jordi M. Sanmarti

Canal-9, l'esperança

Als 100 dies després de començar a emetre, Canal 9, l'emissora de la Generalitat valenciana, marca ja el model de llengua, el model radiofònic i la configuració del que ha de ser una ràdio arrelada al país, però amb vocació d'informar de tot el que passa al món. Canal 9 és, des del primer dia, allò que no hi havia hagut mai —ni en castellà ni en català ni en emissores públiques ni privades— al País Valencià. Amb una plantilla encara insuficient, uns pressupostos ajustats i la sensació que és la germana pobra de RTVV, ha aconseguit guanyar-se una bona part de l'audiència, que potser té més pes per la qualificació de les seues opinions que no —encara— pel volum d'oients.

Els acords de col·laboració amb altres emissores autonòmiques i amb corresponsals en diferents països del món comencen a permetre que Canal 9 estiga on es produeixen les notícies i a fer pensar que és possible que aquest país tinga una ràdio pròpia.

A més d'això, el paper de dinamitzador de Canal 9 en l'ús públic del valencià és fonamental, ja que fins l'aparició de Canal 9 i, també, de Ràdio 4, semblava com si tothom —polítics, artistes, empresaris, joves, etc.— parlaren únicament en castellà. La presència dels periodistes i Canal 9 i Ràdio 4 en rodes de premsa, etc., ha canviat el panorama i ha fet que les altres emissores —monolingües en castellà— comencen a utilitzar també la llengua del país.

LA BOGERIA

4. MISS MAPP

E.F. Benson

Traducció de Carme Geronès
256 pàgines.

Humor anglès, ironia i un punt de descontrol en aquest llibre del pare de l'humor anglès actual, l'escriptor E.F. Benson, autor de la saga més còmica que es coneix en la literatura d'aquest gènere. Sharpe, Wodehouse i el mateix Woody Allen van trobar, en aquest llibre les fonts d'una manera diferent d'interpretar l'humor.

5. LA TORRE DELS MIRACLES

Georges Brassens

Traducció de Miquel Pujadó
104 pàgines.

A la torre dels miracles pot passar de tot. Pot passar que un batalló es perdi dins l'úter d'una dona i també que s'hi perdi la dona mateixa. Pot passar que la pólvora sigui «pólvora de fotre-el-camp» i que se celebri la derrota. Tot en la novel·la boja que Georges Brassens va escriure abans de ser conegut com un excel·lent cantant.

Editorial Pòrtic s.a.

Distribució L'Arc de Berà - Centre Difusor d'Edicions Catalanes
Lluís, 10, 14 - Tel. 300 32 51 / 300 33 00 - 08005 Barcelona